

V Praze dne 30. 6. 2020

Otevřený dopis Vládě ČR

Podpořte spravedlivou transformaci regionu a potřeby horníků místo prodlužování těžby ve ztrátové firmě OKD

Vážený pane premiére, ministři a ministryně,

obracíme se na Vás tímto dopisem, protože máte v rukou rozhodnutí o řešení problémů hromadících se kolem poslední hlubinné těžby uhlí v Česku, kterou provádí státní firma OKD. Firma se minulý rok propadla do ztráty a propad bude mnohem větší i letos.

OKD naprosto nezvládla situaci kolem šíření koronaviru, důl Darkov a ČSM se staly centry šíření viru a existují pochybnosti, zda firma dostatečně reagovala na rizika a zda včas ukončila těžbu. I z toho důvodu Greenpeace podal trestní oznámení na podezření z šíření nakažlivé lidské nemoci. Firma také nezvládá komunikaci s obyvateli Lázní Darkov a místní sliby a plány a mění každou chvíli. V červnu pak firma informovala, že bude žádat minimálně 1,2 miliardy korun ze státního rozpočtu. V médiích se dokonce mluvilo, že OKD bude potřebovat více než 10 miliard Kč. Je proto potřeba jednat co nejdříve a nenechat narůstat ztráty. Pokračující změna klimatu a naše mezinárodní závazky v této věci vyžadují opatření podporující transformaci energetiky. V této věci není možné čekat na závěry Uhelné komise, která se soustředí na oblast elektráren a černouhelnou těžbu prakticky vůbec neřeší.

V roce 2018 převzal krachující firmu OKD stát pomocí státního podniku Prisko a součástí tehdejších plánů, které byly odsouhlaseny všemi zúčastněnými, byl plán skončit s těžbou do roku 2023. Tyto plány

ale současný management ignoruje. V současnosti tak firma mlží o tom, do kdy se bude kde těžit a dává horníkům falešnou naději. Minulý rok tak například požádala o [analýzu dopadů na životní prostředí pro těžbu na dole Darkov až do roku 2030](#) Ale žádný aktualizovaný plán těžby či zavírání dolů neexistuje či alespoň není veřejný.

Společnost OKD se vyjádřila, že požádá o pomoc ze státního rozpočtu ve výši 1,2 miliardy korun. V EU již však není povolena státní pomoc pro pokračování těžby uhlí. Asi i proto OKD tvrdí, že tyto finance půjdou na zaplacení výdajů z minulých let na snížení těžby. To samo o sobě zní nelogicky a je to také v rozporu s evropskými pravidly na rozdělování peněz, kde jedním z principů je, že státní pomoc má mít motivační efekt ke změně chování a těžko kdokoliv můžeme změnit chování, které už proběhlo v minulosti. Citace z pravidel o státní pomoci zní:

d) motivační účinek: podpora mění chování daného podniku či podniků tak, že zahájí další činnost, kterou by bez poskytnutí podpory nevykonávaly nebo by ji vykonávaly omezeným nebo jiným způsobem¹

Česká republika projevila zájem čerpat dotace z nově se formujícího Fondu pro spravedlivou transformaci, který vznikl jako prostředek k naplnění Zelené dohody a snižování emisí skleníkových plynů. Fond také konečně explicitně odmítá investice související s výrobou, zpracováním, distribucí, skladováním, nebo spalováním fosilních paliv.

Vědomi si naléhavosti popsané situace žádáme tímto Vládu ČR, odpovědné státní orgány společností OKD a Prisko a Moravskoslezský kraj, aby podnikly kroky a rozhodnutí, která zastaví utápění peněz v prodlužování nerentabilní těžby firmy OKD a nastaví harmonogram konce těžby a plán pro současné zaměstnance ale i celý plán pro spravedlivý a environmentálně příznivý rozvoj regionu. Při ústupu od uhlí musí být brán zřetel obzvláště na zájmy a potřeby horníků a dalších zaměstnanců uhelných společností. Jen tak může být zajištěn plynulý a spravedlivý přechod od fosilních paliv k čistější energetice a celkové modernizaci průmyslu.

Co konkrétně požadujeme?

- Vlastník OKD a management musí zajistit, aby se doly znovu nestaly zdrojem nákazy koronaviru a neohrožovat horníky a veřejné zdraví odkládáním přerušování těžby.
- Musí být co nejrychleji přijat konkrétní plán pro postupné ukončení těžby na všech dolech OKD, držící se víceméně původní dohody z roku 2018. To znamená, že důl ČSA v polovině roku 2021 a doly ČSM Sever a Jih by měly skončit nejpozději do roku 2023. Jakákoliv státní pomoc by měla být podmíněna schválením a naplňováním takového plánu.
- OKD musí okamžitě zastavit nesmyslné plány na rozšiřování či zahájení nové těžby pod Lázněmi Darkov, pod Starým městem v Karviné i na všech dalších případných lokalitách.

¹ https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/ALL/?uri=OJ:JOC_2014_200_R_0001

- Jakákoliv státní podpora z českého rozpočtu či z unijních fondů musí být navržena podle evropských pravidel a musí být směřována na zaplacení budoucího útlumu těžby s konkrétními daty. Podpora by neměla jít jen do kasy firmy OKD, ale i přímo jejím zaměstnancům a také na další projekty, které pomohou propuštěným horníkům.
- OKD musí urychleně zrušit a odstranit důlní dílo ve Frenštátě pod Radhoštěm v souladu s přáním místních obyvatel.
- Státní program RE:START a další strategické dokumenty a rozpočty musejí být v souladu s plánem klimatické neutrality - postoj České republiky musí být skrze financování jasný a čitelný.
- Uzavírání dolů a odklon od uhlí musí mít jasný harmonogram a být podpořen rozvojem nových pracovních míst v jiných sektorech a vhodnou diverzifikací ekonomiky v uhelných regionech.

Děkujeme za zvážení našich návrhů.

S přátelským pozdravem

Zahide Senterzi, ředitelka Greenpeace Česká republika

Anna Kárníková, ředitelka Hnutí Duha